

EXPLOATAREA TEHNOLOGICĂ A MATERIILOR OSOASE ÎN NIVELUL DUDEȘTI DE LA MĂGURA 'BUDUIASCA' ('BOLDUL LUI MOȘ IVĂNUȘ'), JUD. TELEORMAN

Monica MĂRGĂRIT *
Adrian BĂLĂȘESCU **
Pavel MIREA ***

Abstract: *The first Neolithic inhabitants (Starčevo-Criș I) at Măgura 'Buduiasca' ('Boldul lui Moș Ivănuș') settled on the 'Bold'. Habitation extended to the entire 'Buduiasca' area in a later stages of the early Neolithic (Starčevo-Criș III), and continued during the middle Neolithic (Dudești and Vădastra). The Dudești phase is a representative archaeological level for the animal osseous materials industry. Domestic animal bones (*Bos taurus*, *Ovis aries/Capra hircus*) are the most commonly processed materials with fewer *Sus scrofa* teeth and *Cervidae* antlers. There is a clear correspondence between the animal species exploited in the settlement and the blanks selected for animal osseous materials industry. The archaeological assemblage consists of 233 pieces, providing evidence of four product and sub-product categories of technological schemes of transformation. Although typologically diverse, the finished products are predominantly for domestic and aesthetic purposes; products for hunting activities are absent. The Dudești community processed their toolkit in situ, probably in an opportunistic manner by recovering blanks from culinary waste. The aim of this study is to reconstruct a behavioural pattern associated with methods of raw material acquisition, processing techniques, and use, and to attempt to outline an economic pattern for the Dudești community at Măgura 'Buduiasca' ('Boldul lui Moș Ivănuș') settlement.*

Rezumat: *În așezarea de la Măgura 'Buduiasca' ('Boldul lui Moș Ivănuș'), primii locuitori din neolitic (cultura Starčevo-Criș I) s-au așezat pe 'Bold', iar într-o etapă târzie a neoliticului timpuriu (cultura Starčevo-Criș III) locuirea s-a extins, de aici, pe întreaga zonă 'Buduiasca', unde a continuat și în neoliticul dezvoltat (culturile Dudești și Vădastra). Dintre nivelurile culturale identificate, Dudești este reprezentativ pentru industria materiilor dure animale. A fost prelucrat în special osul, provenind mai ales de la animalele domestice (*Bos taurus*, *Ovis aries/Capra hircus*), și, într-o mai mică măsură, dintele de *Sus scrofa* și cornul de cervidee (*Cervus elaphus* și *Capreolus capreolus*). Este evidentă deplina concordanță între speciile animale exploatate în așezare și suporturile selectate pentru industria materiilor dure animale. Lotul analizat este compus din 233 de piese, fiind prezente toate cele patru produse și sub-produse ale schemelor tehnologice de transformare. Tipologic, el este diversificat, dar produsele finite se subordonează mai ales domeniului domestic și estetic, lipsind cele specifice activităților de vânătoare. Comunitatea Dudești producea in situ toate uneltele, probabil printr-o recuperare oportunistă a suporturilor dintre resturile culinare. Analiza din acest studiu are în vedere reconstituirea unui model comportamental, vizând modalitățile de achiziție ale materiilor prime, tehnicile de prelucrare și activitățile dezvoltate cu ajutorul lor, pentru ca, în final, să putem trasa un tipar economic al comunității Dudești din așezarea de la Măgura 'Buduiasca' ('Boldul lui Moș Ivănuș').*

Keywords: *Măgura; Dudești habitation; raw materials; technological schemes of exploitation; household activities.*

Cuvinte cheie: *Măgura; locuirea Dudești; materii prime; scheme tehnologice de exploatare; activități domestice.*

Într-un prim studiu, ne-am îndreptat atenția asupra prelucrării oaselor de ovicaprine (*Ovis aries/Capra hircus*), provenite din contextele Starčevo-Criș I (Mărgărit, Bălășescu și Mirea 2014). În rândurile ce urmează, va fi analizată exploatarea tehnologică a materiilor osoase descoperite în nivelul Dudești din situl de la Măgura 'Buduiasca' ('Boldul lui Moș Ivănuș').

* Universitatea 'Valahia' din Târgoviște, Facultatea de Științe Umaniste, Departamentul de Istorie, str. Lt. Stancu Ion, nr. 34-36, 130108, Târgoviște, jud. Dâmbovița, România; monicamargarit@yahoo.com

** Muzeul Național de Istorie a României, Centrul Național de Cercetări Pluridisciplinare 'Alexandra Bolomey', Calea Victoriei, 12, sector 3, cod poștal 030026, București, România; abalasescu2005@yahoo.fr

*** Muzeul Județean Teleorman, str. 1848, nr. 1, cod poștal 140033, Alexandria, jud. Teleorman, România; pavelcmirea@yahoo.com

Situl, aflat pe terasa joasă a Teleormanului, în partea de sud-est a comunei (Plansa I), a fost descoperit în anul 2001 și cercetat arheologic în perioada 2001-2008. Dimensiunile așezării au fost estimate la cca. 850 x 350 m pe axele est-vest și nord-sud, cu o suprafață totală de aproape 30 ha. Stadiul actual al cercetărilor sugerează că primii locuitori din neolitic s-au așezat pe o proeminență a terasei secundare, denumită 'Boldul lui Moș Ivănuș', la nivelul fazei Starčevo-Criș I (cca. 6100-6000 BC), iar într-o etapă târzie a neoliticului timpuriu (Starčevo-Criș III, cca. 5800-5700 BC), locuirea s-a extins, de aici, pe întreaga zonă 'Buduiasca', unde a continuat și în neoliticul dezvoltat (cca. 5500-5200 BC) (Mirea 2005a, 2005b; Andreescu și Mirea 2008).

Pe baza observațiilor stratigrafice și a analizei materialului ceramic, la Măgura, pentru locuirea Dudești au fost evidențiate două faze de evoluție: una timpurie și alta dezvoltată (târzie). Prima fază este caracterizată, pe lângă prezența ceramicii decorată cu impresiuni și a celei cu pliseuri, de elemente de tip Karanovo III-Veselinovo precum vasele cu 4 sau 5 picioare și torți cu butoni cilindrici sau discoidali în partea superioară (Mirea 2005b). În cea de-a doua fază se constată o scădere semnificativă a categoriei ceramice decorată cu impresiuni (Thissen 2013: 41). Pentru nivelul analizat, au fost obținute o serie de datări radiocarbon, doar pentru faza Dudești timpuriu (Tabelul 1), care demonstrează că aceasta a evoluat aproximativ între 5500-5300 cal. BC. Pentru faza Dudești târziu nu există datări absolute, dar prin analogiile cu zone de la sud de Dunăre, din Muntenia centrală și de la vest de Olt, corelate cu datele ^{14}C obținute pentru secvența cronologică următoare (Vădastra), se poate aprecia că evoluția ei s-a făcut, la Măgura, doar pe o perioadă de cca. 100 de ani (5300-5200 BC) (Thissen 2013: 26, tab. 2). Complexele arheologice Dudești care au fost cercetate (13 Dudești timpuriu și 9 Dudești târziu) – gropi menajere, bordeie, aglomerări de material arheologic, dar și o construcție de suprafață – au furnizat un bogat inventar: resturi faunistice, unelte de silex, piatră, os, ceramică și plastică antropomorfă.

<i>Lab. nr.</i>	<i>Date BP</i>	\pm	<i>Cal BC 1σ</i>	<i>Probă</i>	<i>Nivel</i>	<i>Proveniență (ref.)</i>	<i>Referință</i>
OxA-16636	6543	37	5530-5470	Os	Dudești	Complex 38 context 1787	Walker și Bogaard 2011; Thissen 2013; Evin <i>et al.</i> 2015
OxA-16633	6497	35	5510-5380	Os	Dudești	Complex 38 context 1870	
OxA-16637	6484	37	5490-5380	Os	Dudești	Complex 38 context 1729	
OxA-16630	6463	40	5480-5370	Os	Dudești	Complex 31 context 1372	
OxA-16634	6454	39	5480-5370	Os	Dudești	Complex 38 context 1847	
OxA-16641	6415	45	5470-5360	Os	Dudești	Complex 30 context 1368	
OxA-16969	6371	37	5470-5310	Os	Dudești	Complex 38 context 1787	
OxA-16635	6354	37	5380-5300	Os	Dudești	Complex 38 context 1868	

Tabelul 1. Date radiocarbon pentru nivelul Dudești timpuriu din așezarea de la Măgura 'Buduiasca'.

Radiocarbon dates for the early Dudești level of Măgura 'Buduiasca' settlement.

Ansamblul faunistic

Cultura Dudești este foarte puțin studiată din punct de vedere arheozoologic (circa 3050 de resturi), până în prezent, doar patru așezări beneficiind de astfel de analize. Prima stațiune studiată este cea de la Fărcașu de Sus (com. Fărcașele, jud. Olt) (Bolomey 1979). De asemenea, în ultimii ani au mai fost analizate resturi faunistice care provin din așezările preistorice: Beciu (com. Beciu, jud. Teleorman), Brănești 'Vadu Anei' (com. Brănești, jud. Ilfov) și Măgura 'Buduiasca' (com. Măgura, jud. Teleorman) (Bălășescu 2012, 2014; Bălășescu *et al.* 2005).

În cadrul acestui context al cercetării arheozoologice, putem înțelege importanța materialul faunistic de la Măgura 'Buduiasca', datat ca aparținând acestei culturi. Cu toate că eșantionul faunistic este relativ numeros (2367 resturi), majoritatea materialului aparține mamiferelor (2354 - 99,4%), dintre care s-au determinat specific doar 27,6% (651 resturi). Această pondere relativ redusă a determinării materialului faunistic se datorează în principal tehnicii de săpătură arheologică extrem de

minuțioase, care a presupus folosirea tamisării, dar și a flotării, la care se adaugă și gradul mare de fragmentare al resturilor osteologice.

Lista speciilor identificate nu este foarte lungă, ea cuprinzând atât taxoni domestici (*Bos taurus*, *Ovis aries*, *Capra hircus*, *Sus domesticus* și *Canis familiaris*), cât și sălbatici (o specie de carnivor mic, *Canis lupus*, *Bos primigenius*, *Cervus elaphus*, *Capreolus capreolus*, *Sus scrofa* și *Lepus europaeus*). Procentele crescute ale animalelor domestice (92,6%) sugerează că activitatea de creștere a acestora era extrem de importantă pentru comunitatea de la Măgura. În cadrul acesteia, bovinele sunt cel mai bine reprezentate din punct de vedere numeric. Astfel, ca NR acestea reprezintă 75,6% (492 NR), ele fiind urmate la mare distanță de ovicaprine, care dețin 13,7% (89 NR). Porcul și câinele sunt prezente cu procente reduse, de 1,8% (12 NR), respectiv 1,5% (15 NR).

Vânatul este slab reprezentat ca număr de specii (7 taxoni) și ca NR (7,4%), aportul său la paleoeconomia animalieră fiind extrem de redus, ceea ce ilustrează slabul interes al acestor populații pentru exploatarea acestor resurse ale mediului înconjurător. Printre speciile sălbatice predomină animalele care au o talie mare și foarte mare, cum ar fi cerbul, bourul și mistrețul, ceea ce ar ilustra interesul pentru carne, piei, coarne și alte produse animaliere al comunității de la Măgura 'Buduiasca'.

Studiul arheozoologic de la Măgura *Buduiasca* ne arată că aceste comunități neolitice se ocupau în principal cu activitatea de creștere a animalelor, în special a bovinelor și a ovicaprinelor. Remarcăm că porcinele sunt extrem de slab reprezentate. De asemenea, câinele era utilizat în alimentație și blana sa era prelevată.

Materiile prime exploatate în scop tehnologic

În cadrul industriei materiilor dure animale (Tabelul 2), specific pentru Dudești este transformarea semnificativă a matricei osoase, care, în general, nu mai conservă elementele morfologice ce permit identificarea suportului anatomic. În consecință, avem o largă categorie de indeterminate, mai ales de tipul *Bos sp./Cervus elaphus*. Ele reprezintă mai mult de jumătate din suporturi (60,94%), astfel că este imposibil să stabilim un tablou realist al tipurilor de oase și al speciilor exploatate. Pentru situațiile determinabile, pe primul loc se află oasele provenind de la specia *Bos taurus* (vită domestică - 32 piese), secondate, la mică distanță, de speciile *Ovis aries/Capra hircus* (ovicaprine - 31 piese). Au fost folosiți și caninii de *Sus scrofa* (mistreț) sau cornul de cervidee (*Cervus elaphus* și *Capreolus capreolus*), aflate din punct de vedere numeric, la mică distanță, cu 10, respectiv 9 piese.

Sintetizând, putem vorbi despre o exploatare preponderentă a osului provenind de la speciile domestice (bovine și ovicaprine), probabil într-un mod oportunist, prin recuperarea, dintre resturile culinare (menajere), a suporturilor adaptate, prin morfologie, diferitelor utilități. Un al doilea tip de materie primă îl constituie caninii de *Sus scrofa* (mistreț - 4,29%). Fiind o specie sălbatică, achiziția acestei materii prime este exclusiv rezultatul vânătorii. Cornul de cervidee este sporadic exploatat (3,86% din totalul ansamblului arheologic). Este greu de stabilit câte dintre piese provin de la coarne căzute și câte de la coarne debitate de pe craniu, dată fiind predominanța razelor din ramuri de corn de la specia *Cervus elaphus* (cerb). Totuși, a fost identificată și zona bazală a unui corn căzut de *Capreolus capreolus* (căprior), care demonstrează exploatarea clară a cornului căzut. Prezența piesei implică organizarea unor expediții de colectare a coarnelor și transportarea lor în așezare.

ELEMENTE SCHELETICE	<i>Bos taurus</i>	<i>Ovis aries/ Capra hircus</i>	<i>Sus sp.*</i>	<i>Cervus elaphus</i>	<i>Capreolus capreolus</i>	<i>Aves sp.</i>	<i>Bos taurus/ Cervus elaphus**</i>	Indeterminate sp.
Corn				6	3			
Canin			10					
Coasta	7						44	15
Scapula	2							
Humerus	1	2						
Radius	1							
Metacarpus	1							
Femur	5	5	3				3	

Fibula			1					
Tibia	3		1					
Astragalus	2	10						
Metatarsus	8	1		1				
Metapodus	2	12					3	
Diafiză os lung		1				3	30	47
TOTAL	32	31	15	7	3	3	80	62

* Am optat pentru *Sus* sp. deoarece, cu excepția caninilor și a unui femur provenind de la *Sus scrofa*, celelalte oase nu au putut fi atribuite, cu certitudine, speciei domestice sau celei sălbatice.

** Am decis să inserăm și această categorie deoarece numărul oaselor de acest tip este destul de ridicat. Ea ilustrează, de altfel, predominanța oaselor provenite de la mamifere de talie mare.

Tabelul 2. Distribuția numerică a diferitelor tipuri de materii prime și selecția lor în funcție de specii și elemente anatomiche.

Numerical distribution of the different raw materials types and their selection by species and anatomical elements.

Schemele tehnologice de transformare

Datorită omogenității morfologice, tipologice și funcționale, lotul Dudești de piese confecționate din materii osoase a fost analizat nediferențiat pentru cele două faze de locuire amintite. Astfel, a fost inventariat un număr de 233 piese (220 piese - Dudești timpuriu și 13 piese - Dudești târziu), cuprinzând toate cele patru produse și sub-produse ale lanțului tehnologic: piese finite, preforme, suporturi și resturi de debitaj (Tabelul 3). Predomină produsele finite, cu un total de 126 de piese (54,07%), urmate de resturile de debitaj – 41 piese (17,60%), suporturile – 23 piese (9,87%) și preformele – 12 piese (5,15%). O serie de piese puternic fracturate, a căror morfologie nu a mai putut fi reconstituită, au fost încadrate la categoria indeterminate – 31 (13,31%). Trebuie să remarcăm că, rareori, este întâlnită într-un sit arheologic o categorie atât de importantă de suporturi și preforme, ce reprezintă un stoc pentru înlocuirea imediată a pieselor fracturate și care ilustrează un management strict al acestor materii prime. Situația poate fi pusă și pe seama tehnicii de săpătură ce a implicat tamisarea sedimentului arheologic, fapt ce a dus la recuperarea tuturor resturilor, indiferent de dimensiuni și gradul de finisare, și care, în alte situri, au trecut neobservate. De asemenea, resturile de debitaj sunt numeroase, ilustrând o prelucrare *in situ*, aici desfășurându-se întregul lanț tehnologic, ce ducea la obținerea produsului finit.

Categorie tipologică	Os	Dinte	Corn
Vârf	42		
Spatulă	20		
Lingură	15		
Astragal prelucrat	12		
Inel	12		
Os raclat	6		
<i>Racloir</i>		5	
Element de centură	3		
Dălțiță	2		
Unealtă-dublă		1	
Ac	2		
Ac de păr	2		
Perlă tubulară	2		
Podoabă		2	
Preformă	12		
Suport	19		4
Rest de debitaj	41		
Indeterminată	24	2	5

Tabelul 3. Tipurile de produse și sub-produse ale schemei tehnologice de transformare.

Types of products and sub-products of the transformation technological scheme.

Osul

Vârfuri. Este cea mai importantă categorie tipologică, fiind reprezentată de 42 exemplare. Cu o singură excepție, toate vârfurile au fost confecționate pe suport plat. Cincisprezece suporturi au fost obținute printr-o metodă de *quadri*-partiție (Planșa II.a), aplicată în general prin percuție și, mai rar, printr-o combinație *rainurage*/percuție. La cele mai multe exemplare, laturile de debitaj au fost integral abrazate (Planșa II.b), acoperind stigmatul operației anterioare. O altă metodă de debitaj a constat în bipartiția suportului, realizată prin percuție (13 piese) (Planșa II.e), prin dublu *rainurage* (10 piese) (Planșa III.a, b) sau prin *raclage* (3 piese) (Planșa III.d, e), așa cum am identificat la piesele ale căror laturi de debitaj au rămas în stare brută. La altele, fasonajul planului de debitaj (2 piese), nu ne-a permis identificarea procedurii de bipartiție. Frontul activ a fost pus în formă prin abraziunea bilaterală (14 piese), prin *raclage* bilateral (13 piese) (Planșa II.c) sau prin combinația celor două tehnici (10 piese) (Planșa II.f, g), aplicate la nivel distal. Extremitatea proximală este în general absentă dar, la exemplarele la care s-a conservat, fie păstrează epifiza osului în formă naturală, fie i s-a imprimat o morfologie aproximativ rectilinie, prin abraziune sau printr-un procedeu de segmentare prin *sciage*, suprapus de abraziune (Planșa III.f, g). Singurul suport în volum este un fragment mezial dintr-o fibulă de *Sus* sp., la care, spre extremitate, s-a aplicat o ușoară abraziune, pentru a accentua forma vârfului. Uzura frontului activ este variabilă, ilustrând implicarea acestor piese în activități diverse. În unele cazuri, vârful (Planșa II.d) este tocit, creându-se un plan rectiliniu, probabil din contrapresiunea materialului prelucrat. De asemenea, la nivelul lui se dezvoltă striuri dispuse transversal axei piesei, de unde ipoteza utilizării într-o acțiune de perforare. În alte cazuri (Planșa II.h), acesta a suferit pierderi importante de materie, cu caracter depresionar sau este rotunjit, în grade diferite de afectare, cu striuri funcționale, dispuse longitudinal axei piesei (Planșa III.c, h).

Spatule. Paisprezece piese sunt prelucrate pe suport plat și șase pe suport în volum. În cazul suportului plat, a fost aplicată o metodă de bipartiție prin percuție (Planșa IV.a, d, g), la unele exemplare continuându-se cu un procedeu de regularizare prin abraziune (Planșa IV.b) sau *raclage* longitudinal. Partea proximală a rămas în general în stare brută, însă, la un exemplar (Planșa IV.h), s-a aplicat un procedeu de segmentare prin *sciage*, pentru a asigura o linie regulată a extremității. Planul de segmentare nu a fost ulterior fasonat. Pentru a crea frontul activ, s-a aplicat o abraziune, doar la nivelul extremității, unifacial (8 piese), bifacial (3 piese) și indeterminat (1 piesă). Uzura frontului activ este variabilă la această categorie de piese, asemenea celei anterioare. În unele cazuri, striurile de abraziune sunt încă vizibile (Planșa IV.e). Putem intui un procedeu de repunere în formă, periodic, distrugându-se, sistematic, plaja de uzură. În alte situații (Planșa IV.c, f, i), frontul activ este dantelat pe *fil du tranchant*, cu striuri longitudinale sau oblice pe fața inferioară. Uzura este extinsă pe fața inferioară – suprafața de contact, lucrându-se, în general, într-o mișcare liniară, sub un unghi închis. Una din piese (Planșa V.a) este interesantă prin faptul că extremitatea prezintă o fractură în *dents de scie* (Planșa V.b), dar piesa a fost în continuare folosită, peste fractură suprapunându-se o plajă de uzură (Planșa V.c). În zona neafectată de fractură se dezvoltă un lustru puternic, cu striuri longitudinale funcționale. Și fața superioară a piesei prezintă un lustru microscopic, probabil din manipulare în mână.

Coasta de mamifer de talie mare (*Bos* sp./*Cervus elaphus*) a fost folosită drept matrice, pentru confecționarea a 7 spatule, pe suport în volum. Frontul activ a fost amenajat printr-o lovitură oblică, după care planul de debitaj a fost regularizat prin abraziune. La un exemplar (Planșa V.d), s-a intervenit minimal, printr-o lovitură în percuție, frontul activ fiind folosit în stare brută. Urmare a utilizării, s-a dezvoltat o intensă plajă de uzură (Planșa V.e-f), ce ilustrează o mișcare de frecare liniară, extinsă doar pe una din fețe. În unele cazuri, striurile de abraziune sunt vizibile, lipsind lustrul de uzură, însă linia frontului activ este puternic afectată, cu pierderi importante de materie. Concluzia noastră este că partea activă a fost periodic repusă în formă, pentru a menține extremitatea activă, într-un mod similar spatulelor pe suport plat. În fine, ultima piesă (Planșa V.g) este specială, prin uzura dezvoltată pe suprafața sa. Este puternic fracturată, însă mai păstrează, pe fața concavă, 10 șanțuri dispuse transversal axei piesei, amplasate la distanțe inegale între ele – între 0,5 mm și 6 mm. Lățimea lor este destul de unitară – 3 mm și au un profil în U. Ele au rezultat dintr-un procedeu de presiune. În interiorul lor se dezvoltă striuri longitudinale paralele, peste care se suprapune un puternic lustru (Planșa V.h). Și zona dintre șanțuri este marcată de acest lustru (Planșa V.i). Originea lor nu ne este, din păcate, cunoscută.

Linguri. Există mai multe tipuri de oase care se pretează la obținerea unor elemente receptoare. Din păcate, majoritatea sunt fragmentare, astfel că nu putem reconstitui morfologia integrală a acestor piese. Singura piesă întreagă (Planșa VI.a) a fost intens fasonată pe laturile de debitaj (Planșa VI.b), astfel că suntem în imposibilitatea de a identifica procedeu de debitaj utilizat,

pentru obținerea suportului. Concavitatea specifică unui element receptor a fost obținută printr-un *raclage* longitudinal (Plansa VI.c). Mânerul are o secțiune circulară, imprimată printr-un *raclage* aplicat în jurul întregii circumferințe, peste care s-a suprapus o abraziune fină. De altfel, aceasta este partea cea mai uzată a piesei fiind rezultatul prinderii în mână.

Se conservă, în schimb, un fragment proximo-mezial (Plansa VI.d), provenind de la un metapod de *Bos taurus*, ilustrând o metodă de bipartiție longitudinală, realizată prin *rainurage* (Plansa VI.e), cu greu identificabil, deoarece întreaga față inferioară a fost regularizată prin abraziune. Pe față superioară, s-a amenajat o concavitate, inițiată prin *raclage* longitudinal (Plansa VI.f), peste care s-a suprapus abraziunea. Un fragment mezial (Plansa VI.g), dintr-o diafiză de mamifer de talie mare, sugerează care erau dimensiunile unora dintre aceste piese. Era compus dintr-o coadă și o parte receptoare. Osul a fost bipartiționat longitudinal, fără a mai putea identifica procedeul, deoarece planul de fractură la nivelul părții receptoare a fost foarte riguros abrazat (Plansa VI.h). Concavitatea, ce îl transformă în lingură, a fost creată pe față superioară, printr-un *raclage* longitudinal (Plansa VI.i), parțial distrus de utilizare. Procedeul de amenajare al mânerului nu ne este cunoscut deoarece întreaga suprafață a fost riguros abrazată. Un fragment proximal (Plansa VII.a), provenind de la un metapod distal epifizat de *Bos sp./Cervus elaphus* ilustrează morfologia cozii, specifică unora dintre aceste exemplare. Conservă o parte din epifiză, abrazată bifacial (Plansa VII.b). Probabil piesa s-a fracturat și a fost inițiată o perforație prin rotație (Plansa VII.c), poate pentru a fi prinsă (suspendată).

Și coasta unor mamifere de talie mare (Plansa VII.d) (*Bos sp./Cervus elaphus*) se pretează la confecționarea lingurilor. Piese se obțin pe suport plat, fără a putea identifica procedeele de debitaj, deoarece laturile de debitaj au fost fasonate (Plansa VII.e). Pe față inferioară, prin aplicarea unui *raclage* longitudinal (Plansa VII.f), s-a format o suprafață concavă, cu lustru macroscopic. Un os plat (Plansa VII.g) a fost debitat, pentru a i se imprima forma dorită, după care laturile de debitaj au fost regularizate (Plansa VII.h). Una din fețe a dobândit o morfologie concavă, printr-un *raclage* adânc (Plansa VII.i), după care întreaga suprafață a fost puternic abrazată. Piesa prezintă un puternic lustru macroscopic.

Inele. În nivelul Dudești au fost identificate două tipuri de inele, repartizate în funcție de tipul de suport utilizat. Opt inele conservă volumul anatomic al diafizelor (Plansa VIII.a). S-a aplicat un procedeu de segmentare la ambele extremități, prin *sciage*. Planul de segmentare a fost riguros abrazat (Plansa VIII.b). Mai mult, una dintre piese prezintă un decor, compus din două șanțuri paralele între ele, cu profilul în U, dispuse pe întreg diametrul piesei (Plansa VIII.c). În interiorul inelelor, pentru a mări orificiul, s-a aplicat un *raclage*. Peste acesta se suprapune un lustru puternic de uzură, constând în striuri perpendiculare extremităților (Plansa VIII.d).

Pe suport plat au fost confecționate patru inele. Ele sunt în stadiul finit de transformare, astfel că nu mai putem identifica stigmatul ale operației de debitaj (Plansa VIII.e). Prezența a două preforme (vezi capitolul preforme) indică o combinație între o metodă de segmentare prin *sciage* și o metodă de bipartiție longitudinală (procedeul indeterminabil). Suprafața pieselor a fost fin fasonată, la aceasta adăugându-se un lustru macroscopic foarte puternic (derivat, probabil, din manipulare) (Plansa VIII.g). Perforația centrală are o morfologie circulară, fiind obținută prin rotație unifacială (Plansa VIII.f).

Dintre acestea, o piesă merită întreaga noastră atenție (vezi și Andreescu: 2007: 56, pl.4/1). Este vorba despre un fragment, ars la negru, prevăzut cu un element de decor antropomorf (Plansa VIII.h). Datele tehnologice anterior descrise, sunt valabile și pentru această piesă. Trunchiul și gâtul au fost puse în evidență prin crearea a două șanțuri prin *sciage*. Suprafața piesei a fost intens fasonată (Plansa VIII.i). Canalul medular al osului a fost utilizat într-un mod inteligent, pentru a sugera sânii (Plansa VIII.j).

Oase raclate. Cele șase piese sunt reprezentate de suporturi variate (humerus, metacarp, metatars, metapod), aparținând unor mamifere de talie mare (*Bos taurus/Bos primigenius* și *Cervus elaphus*) (Plansa IX.a). Tehnologic, vorbim de existența unei plaje rectilinii, clar delimitată, creată printr-un *raclage* adânc (Plansa IX.b-c). Adâncimea este variabilă, fiind prezente de la suprafețe plate, până la suprafețe concave, ce ajung la canalul medular. Plaja se poate dezvolta pe o singură față (2 piese), pe două fețe (2 piese) sau pe patru fețe (2 piese).

Elemente de centură. Trei piese, din păcate fracturate, sunt considerate elemente de centură, prin comparația cu piese similare din literatura de specialitate. Prima piesă (Plansa IX.d) prezintă, din punct de vedere morfologic, o parte proximală rectangulară, cu o extremitate în V și o parte distală circulară, din păcate fracturată. Gradul de fracturare al celorlalte două piese este mai avansat, astfel că nu le putem reconstitui morfologia integrală. Piese au fost confecționate pe suport plat, fără a mai putea identifica procedeul de debitaj și nici tehnica prin care s-a imprimat forma specifică, deoarece laturile de debitaj au fost riguros abrazate (Plansa IX.e). La nivel distal, perforația

s-a realizat prin uzură (Plansa IX.f), având o morfologie cilindrică, cu pereții interiori lipsiți de striurile specifice unei perforații clasice, cu o piesă litică.

Dălțițe. Această categorie tipologică este reprezentată de două piese, diferite ca tehnică de prelucrare. Prima (Plansa IX.g) a fost confecționată pe suport plat, obținută prin partiții succesive (reprezintă mai puțin de $\frac{1}{4}$ din diametrul osului). Într-o a doua etapă, întreaga suprafață a piesei a fost regularizată prin abraziune (Plansa IX.h). Extremitatea distală (Plansa IX.i) prezintă, pe ambele fețe, striuri perpendiculare extremității, subparalele între ele, demonstrând folosirea într-o mișcare longitudinală, pe un material moale. Cea de a doua piesă (Plansa X.a) provine dintr-o tibie stânga de *Bos* sp. Pentru a crea frontul activ, s-a aplicat o lovitură în percuție directă difuză. Operația de fasonaj este prezentă doar la nivel distal, extinsă atât pe laturile de debitaj, cât și pe fața superioară (Plansa X.b). Uzura este puternic dezvoltată pe fața superioară, cu lustru macroscopic și striuri perpendiculare pe extremitate (Plansa X.c).

Perle tubulare. O diafiză de os lung (Plansa X.d), mamifer de talie mică, a fost segmentată prin *sciage* (Plansa X.e), la ambele extremități, suprapus de abraziunea planului de segmentare (Plansa X.f). Piesa a fost utilizată, deoarece prezintă o fațetă plană, de uzură, asociată unei concavități, la nivelul extremității. A doua perlă are o formă fusiformă, provenind dintr-o diafiză de os, mamifer de talie medie. Nu cunoaștem procedeul de segmentare aplicat. Suprafața piesei și extremitățile au fost fin fasonate, în acest fel imprimându-i-se și forma specifică. Perforația s-a deformat puternic, cu formarea, și în acest caz, a unei concavități specifice.

Ace. Prima piesă inclusă în această categorie a fost confecționată pe o coastă de *Bos/Cervus* (Plansa X.g). Suportul este plat, obținut prin bipartiția coastei în percuție difuză, după care laturile de debitaj au fost integral fasonate prin *raclage* longitudinal (Plansa X.h). Vârful a fost creat tot prin *raclage*, dispus pe întreaga circumferință, la nivel distal. Proximal, a fost amenajată o perforație, prin rotație bifacială, cu striuri destul de estompeate. Pe suprafața ei, piesa prezintă un lustru puternic, rezultat din manipulare. Ceea ce atrage atenția este faptul că acest lustru se estompează la nivel distal, de unde a început să se amenajeze vârful, ceea ce ne duce cu gândul la o reascuțire (Plansa X.i). Extremitatea este tasată, rezultat al presiunii exercitate prin acțiunea de perforare. Cea de a doua piesă a fost confecționată dintr-o așchie provenind din peretele diafizar, obținută, cel mai probabil, prin bipartiții succesive. Partea proximală a fost amenajată în plan oblic, creându-se, prin abraziune, două fațete plate convergente. Perforația, realizată prin rotație unifacială, este anterioară acestui fasonaj. Frontul activ a fost amenajat prin *raclage* longitudinal, care s-a extins pe aproape întreaga suprafață a piesei. Vârful este ușor fracturat, dar a continuat să fie utilizat, deoarece uzura a suprapus planul de uzură.

Ace de păr. O altă categorie de ace poate fi atribuită mai degrabă podoabelor, destinate prinderii părului. O așchie din perete diafizar (Plansa XI.a) prezintă în partea superioară un decor bilobat (Plansa XI.b), realizat prin trasarea a două șanțuri în *sciage*, în jurul întregii circumferințe, peste care s-a suprapus operația de fasonaj. Forma ascuțită a fost dată prin *raclage* longitudinal. Din păcate, vârful este fracturat. Însă, cu totul special, prin finețea realizării, este o piesă intactă (Plansa XI.c), cu un decor elaborat. Modelul a fost imprimat cu ajutorul unor șanțuri create printr-un *sciage* adânc, în timp ce restul modelului a fost realizat prin *raclage*. Suprafața piesei a fost intens fasonată, pe un material extrem de fin, ce i-a conferit și lustru macroscopic (Plansa XI.d).

Astragale prelucrate. Astragalele de *Ovis aries/Capra hircus* au fost abrazate, cu intensități variabile: pe toate cele patru fațete (2) (Plansa XI.e), pe trei fațete (1); pe două (6) sau doar pe fața dorsală (1). Striurile de abraziune sunt dispuse oblic axei pieselor, paralele între ele și destul de superficiale în adâncime (Plansa XI.f, g). În trei cazuri, a fost realizată o perforație, prin rotație unifacială. În apropierea perforației, se dezvoltă o zonă de lustru macroscopic, rezultată probabil din suspendarea piesei și frecarea de piele. Două astragale de *Bos taurus* au cunoscut, drept intervenție tehnologică, o abraziune a feței dorsale, în grade diferite de intensitate.

Indeterminate. Douăzeci și trei de piese sunt integrate categoriei indeterminate. Cel mai probabil, sunt piese finite, a căror fracturare nu ne permite identificarea morfologiei. Două fragmente de metapodii de *Ovis aries/Capra hircus* au fost bipartiționate printr-un procedeu ce a implicat percuția indirectă, cu abraziunea planului de debitaj. Alte patru fragmente meziale, posibil vârfuri, au fost obținute printr-o metodă de debitaj în *quadri*-partiție, fără a mai putea identifica procedeele, deoarece suprafața pieselor a fost fasonată. În schimb, un fragment mezial, pe suport plat, a fost obținut prin dublu *rainurage*. Putea fi o metodă de extracție, deoarece suportul este foarte îngust. Pe fața superioară, s-a aplicat un *raclage* longitudinal de regularizare.

Un fragment de tibie de *Bos taurus* a fost bipartiționată, prin percuție, cu fasonajul planului de debitaj. O altă piesă puternic fracturată ilustrează o partiție longitudinală prin *rainurage*. Se

conservă o mică zonă din ceea ce pare a fi extremitatea proximală, regularizată prin abraziune. La 15 mm de aceasta, s-a inițiat un procedeu de segmentare prin *sciage*, nefinalizat.

Nouă coaste bipartiționate longitudinal sunt fracturate la ambele extremități, astfel că nu le putem reconstitui funcția. Este posibil să provină de la spatule. Una dintre ele (Plansa XI.h) a fost bipartiționată prin *raclage* (Plansa XI.i). Spre partea distală, pare să se fi amenajat un front activ prin *raclage* longitudinal (Plansa XI.j). La celelalte exemplare, laturile de debitaj au fost fasonate prin abraziune. O a zecea coastă nu este debitată longitudinal, însă conservă o parte dintr-o perforație circulară, realizată prin rotație.

Preforme. Am inclus în această categorie două preforme ale unor viitoare inele pe suport plat (Plansa XII.a). Sunt încă vizibile stigmatul unei metode de segmentare, realizată prin *sciage* (Plansa XII.b), combinată cu o metodă de debitaj longitudinal, fără a mai putea identifica procedeu, deoarece conturul și fața inferioară au fost riguros abrazate. Perforația a fost realizată prin rotație unifacială (*carotage*) (Plansa XII.c). Adăugăm trei preforme ale unor inele pe suport în volum (Plansa XII.d). Segmentarea s-a realizat la ambele extremități prin *sciage* (Plansa XII.e), după care, una din laturi (la 2 exemplare) a fost regularizată prin abraziune (Plansa XII.f).

Din coaste de mamifer de talie mare, s-a inițiat amenajarea unor spatule pe suport în volum (2 exemplare). Frontul activ a fost regularizat prin abraziune, pe suprafețe variabile, însă nu există o finisare a acestuia și nici o evoluție a uzurii. O altă coastă ilustrează un procedeu de segmentare la ambele extremități, fără a mai putea identifica procedeu deoarece planul de debitaj a fost regularizat prin abraziune. În schimb, în cazul altor două coaste s-a aplicat un procedeu de bipartiție longitudinală, cu amenajarea laturilor de debitaj (1) și a frontului (2), prin abraziune.

Dintr-un os lung, mamifer de talie mare (Plansa XII.g) s-a obținut un suport plat, prin bipartiția osului în percuție, continuată cu amenajarea laturilor de debitaj prin abraziune (Plansa XII.i). A urmat și o segmentare transversală, prin *sciage* (Plansa XII.h). Dintr-un alt os s-a obținut un suport plat, prin bipartiția osului în percuție, continuată cu amenajarea laturilor de debitaj prin abraziune. Pe fața superioară, spre extremitate, s-a realizat o plajă de fasonaj prin abraziune, după care s-a inițiat o perforație, prin rotație. O ultimă piesă pe care dorim să o prezentăm a fost confecționată pe suport plat, prin bipartiția longitudinală în percuție, urmată de o abraziune riguroasă a planului de debitaj. Pe fața inferioară, la nivelul canalului medular, s-a inițiat o perforație prin *carotage*, abandonată.

Suporturi. Oasele de mamifere de talie mare (10) au servit drept matrice pentru a se aplica un procedeu de segmentare, prin *sciage*, vizând obținerea unor inele, urmând ca epifizele să fie eliminate. Foarte interesantă este o diafiză, mamifer de talie medie (Plansa XIII.a), având deja inele desprinse și altele trasate, ilustrând care era succesiunea operațiilor. Cum inelul desprins a fost segmentat prin *sciage* cu fibră vegetală (Plansa XIII.b), iar restul șanțurilor inițiate s-a făcut prin *sciage* cu o piesă litică (Plansa XIII.c), ne întrebăm dacă, în unele cazuri, nu se inițiază șanțul cu o piesă litică și se continuă cu fibra vegetală, pentru a facilita fixarea acesteia în șanțul deja trasat.

Un metapod și un metatars de *Ovis aries/Capra hircus* au fost bipartiționate longitudinal prin dublu *rainurage*. Nu prezintă stigmatul specifice operației de fasonaj.

Trei oase de *Aves* sp. (Plansa XIII.d) au fost segmentate la ambele extremități prin *sciage* (Plansa XIII.e, f), în jurul întregii circumferințe, detașarea realizându-se prin flexionare. Nu prezintă stigmatul de fasonaj, dar puteau fi transformate în perle tubulare.

Resturi de debitaj. O piesă interesantă (Plansa XIII.g), ne-a ridicat probleme de încadrare tipologică. A fost obținută prin segmentare la ambele extremități, prin *sciage* cu fibră vegetală (Plansa XIII.h), dar suportul obținut probabil că a fost prea îngust. În sens longitudinal, se conservă un mic șanț inițiat prin *rainurage* (Plansa XIII.i), abandonat. Epifizele (Plansa XIV.a) diferitelor tipuri de oase (femur, metatars, metacarp, radius, tibie) de *Sus* sp. și *Bos taurus/Cervus elaphus*, precum și de *Ovis aries/Capra hircus* (humerus, femur) au suferit un procedeu de segmentare (Plansa XIV.b, c). Ele par să fi fost abandonate, doar diafiza fiind probabil recuperată, pentru a fi prelucrată.

Un rest de metatars de *Bos taurus* (Plansa XIV.d) ilustrează o metodă de debitaj longitudinal prin *rainurage* (Plansa XIV.e), bipartiția continuându-se pe latura opusă prin percuție. Apoi, suportul a fost segmentat prin *sciage* (Plansa XIV.f), aplicat doar dinspre fața superioară, continuat cu flexionare. A fost astfel eliminată epifiza, ce a devenit rest de debitaj.

Resturile de perforații (Plansa XIV.g) reprezintă mărturii extrem de importante ale procedeelor tehnologice. La acestea, striurile de rotație sunt vizibile de-a lungul pereților (Plansa XIV.g, i). Morfologia conică a pieselor demonstrează și că perforația a fost executată dintr-o singură parte și, la final, s-a aplicat flexionarea, de unde acel mic accident, ce păstrează un fragment din peretele diafizar.

Dinte

Caninul de *Sus scrofa* este singurul tip de dinte prelucrat. A fost utilizat pentru a obține 5 *racloires* (Plansa XV.a). Suportul este de tip plat, obținut prin bipartiția matricei, prin percuție, *rainurage*+percuție indirectă (Plansa XV.b) sau indeterminabil, datorită operației de fasonaj. Etapa de fasonaj este diferită la aceste piese: *raclage* aplicat pe laturile de debitaj doar la nivel distal (3 piese); *raclage* integral al feței inferioare, suprapus de abraziune (Plansa XV.c) (2 piese). Partea proximală, atunci când este intactă, a fost regularizată prin abraziune. Spre partea distală, una din laturi a dobândit o morfologie concavă, obținută printr-un *raclage* adânc, asociată unui vârf subțire, în majoritatea cazurilor fracturat. În mod evident, vârful nu avea un rol funcțional, el a rezultat din modul de transformare al suportului. Zona concavă pare să fi fost zona utilizată și ea a fost repusă în formă, periodic.

O a patra piesă este o unealtă dublă, de tip vârf-spatulă (Plansa XV.d). A fost confecționată pe suport plat. Nu putem reconstitui procedeul de obținere a suportului deoarece forma a fost dată prin *raclage*-ul laturilor de debitaj (Plansa XV.e). Asemenea pieselor anterioare, și aceasta prezintă o latură concavă, rezultată din reascuțiri repetate. La extremitatea opusă, a avut loc o segmentare prin *sciage* (Plansa XV.f), cu greu identificabilă deoarece s-a aplicat o abraziune la nivelul frontului activ, ce a suprapus stigmatul procedurii de segmentare. Pe fața superioară, se dezvoltă o zonă de lustru, exclusiv din utilizare, cu striuri longitudinale, extinsă pe 2 mm.

O așchie pe suport plat, destul de neregulată ca formă, a fost transformată în obiect de podoabă (Plansa XV.g). Nu am putut identifica procedeul de debitaj longitudinal, deoarece laturile de debitaj au fost integral abrazate (Plansa XV.h). Perforația, care o transformă în obiect de podoabă, a fost realizată prin rotație unifacială, aplicată dinspre fața inferioară (Plansa XV.i). Al doilea pandantiv are o formă trapezoidală, ilustrând un debitaj longitudinal, după care fața inferioară a fost intens fasonată. La una din extremități, a fost realizată o perforație prin rotație, dinspre fața inferioară. Uzura ei nu este avansată, striurile de rotație fiind vizibile.

Alte trei piese au fost încadrate la categoria indeterminate deoarece, datorită fracturării, nu le-am putut identifica funcția. Prima a fost amenajată pe suport plat, având laturile de fractură regularizate prin *raclage*. Se conservă o parte dintr-o perforație, realizată prin rotație unifacială, ce ilustrează o uzură puternică, cu dispariția striurilor de rotație. Pe fața inferioară a fost inițiat un șanț de segmentare prin *rainurage*, poate pentru reamenajarea piesei, după fracturare. A doua piesă a urmat același procedeu de debitaj longitudinal, cu regularizarea integrală a feței inferioare. La una din extremități, s-a aplicat o abraziune oblică, ce a creat o fațetă identică cu a unei dălțițe însă nu prezintă uzură și nu știm dacă era partea activă. S-a fracturat și ipoteza noastră este că s-a încercat reamenajarea, prin eliminarea zonei fracturate. În acest sens pledează șanțurile de *rainurage* inițiate pe fața inferioară, în zona fracturii.

Corn

Cervus elaphus. Prima piesă, din păcate indeterminată ca funcționalitate, este o rază bipartiționată prin percuție, după care, una din laturile de debitaj a fost regularizată prin *raclage*. Nu știm dacă era o piesă finită sau o preformă.

Și cea de a doua piesă (Plansa XVI.a) ridică semne de întrebare, privind gradul de finalizare. Este o rază segmentată prin *sciage* (Plansa XVI.b), aplicat până la atingerea țesutului spongios, după care a avut loc desprinderea prin flexionare. Extremitatea distală pare în curs de prelucrare, în sensul amenajării unui front activ de tip daltă, prin *raclage* bifacial (Plansa XVI.c). Însă, se pare că anterior acestui procedeu de amenajare, piesa s-a fracturat. Am identificat o mică zonă, la nivelul frontului activ, ce conservă stigmatul de abraziune și uzură. Astfel, concluzia este că a fost o piesă finită, care s-a rupt la nivelul frontului activ și a început să fie reamenajată.

Două raze de corn au fost segmentate prin percuție în jurul întregii circumferințe. Alte două suporturi (Plansa XVI.d), tot raze, au fost segmentate prin *sciage* (Plansa XVI.e, f). La niciuna din aceste piese, nu am identificat stigmatul operației de fasonaj, de aceea le-am considerat simple suporturi.

Capreolus capreolus. Din acest tip de corn au fost confecționate trei piese. Din păcate, toate cu o funcție indeterminabilă. Prima provine din zona de ramificație a cornului. Este ruptă funcțional, la nivelul unei perforații, realizată prin rotație bifacială. Nu am identificat alte stigmatul de natură tehnologică. Cea de a doua piesă provine dintr-un corn căzut, a cărui bază a fost fasonată prin abraziune, creându-se o suprafață convexă. Era prevăzută cu o perforație, realizată prin rotație bifacială. Fractura la acest nivel este tot de natură funcțională.

În fine, ultima piesă (Planșa XVI.g) este o ramură, ruptă proximal. La nivelul intersecției cu raza bazală, după eliminarea acesteia, suprafața de debitaj a fost abrazată și apoi s-a realizat o perforație, prin rotație bifacială (Planșa XVI.h). Prezintă o fractură în *dents de scie*, la nivelul perforației. Pe suprafața razelor apar stigmatice ale unui *raclage* longitudinal (Planșa XVI.i), de regularizare, dar nu am reușit să identificăm funcția piesei.

Discuții

Tabloul general dovedește o bună cunoaștere a proprietăților materiilor prime, de către comunitatea neolitică de la Măgura 'Buduiasca' și o mare diversitate a schemelor tehnologice de transformare. Unele scheme sunt extrem de complexe, dar nu putem stabili dacă aceasta implică punerea lor în practică de către persoane specializate sau dacă fiecare membru își realiza propriul stoc de unelte, pe baza unor cunoștințe transmise peste generații. Ansamblul analizat demonstrează că aceste unelte au fost folosite în cadrul unor activități de natură domestică, precum prelucrarea pieilor, a fibrelor vegetale sau a lemnului. Nu am identificat vârfuri specifice armelor de vânătoare, situație ilustrată și de suporturile alese pentru industria materiilor dure animale, provenind mai ales de la animale domestice. Ponderea vânătorii în cadrul comunității Dudești este nesemnificativă din moment ce, și în cadrul resturilor faunistice, predomină speciile domestice (Bălășescu 2014; Bălășescu și Mărgărit 2014. Fig. 5).

Studiul ansamblului arheologic a dus la identificarea, drept procedee de detașare, a unui debitaj transversal căruia i se subordonează o schemă de transformare prin segmentare și a unui debitaj longitudinal căruia i se subordonează o schemă de transformare prin bipartiție și o schemă de transformare prin partiții succesive. Lor li se adaugă o schemă de transformare prin fasonaj direct, identificată în cazul astragalelor prelucrate și a oaselor cu stigmatice de *raclage*. Chiar dacă nu avem o dovadă directă, câteva fragmente de piese ne lasă să întrevădem și posibilitatea aplicării unei metode de extracție. Debitajul a permis obținerea a două tipuri de suporturi: în volum și plate. Putem constata o preferință pentru utilizarea suporturilor aplatizate (debitate longitudinal), în opoziție cu cele ce conservă volumul anatomic. Debitajul transversal a fost realizat prin percuție directă și prin *sciage*. În sens longitudinal, pentru procedeele de bipartiție, drept tehnică au fost utilizate percuția, dublul *rainurage* și combinația *rainurage*+percuție, în timp ce pentru partiția succesivă s-a folosit percuția. Utilizând *rainurage*-ul, este posibilă obținerea de suporturi regulate, cu dimensiuni predeterminate.

În cadrul procedeele de modificare ale suprafeței, *raclage*-ul și abraziunea au fost folosite atât pentru regularizarea planurilor de debitaj, a fețelor, cât și pentru amenajarea frontului activ. Aceste tehnici se pot combina pe diferite piese, pentru a conferi forma finală obiectului. Pentru procedeul de modificare a volumului, principala tehnică utilizată a fost perforația, ce înregistrează două variante: rotație cu ajutorul unei piese litice și rotație cu ajutorul unei piese având un orificiu în interior (perforație prin *carotage*). Tot pentru modificarea volumului, au intervenit sporadic *sciage*-ul (decorul acelor de păr, decorul inelului cu motiv antropomorf) și *rainurage*-ul (decorul inelului).

Dintele a fost utilizat numai după bipartiția matricei. Cu o singură excepție (bipartiție prin *rainurage*), debitajul a fost realizat prin percuție. Segmentarea a fost identificată la un singur exemplar și s-a realizat prin *sciage*. Și la această materie primă, pentru modificarea suprafeței s-a utilizat în special *raclage*-ul, în unele cazuri intervenind și abraziunea. Modificarea volumului s-a realizat prin perforație, cu o singură variantă: rotație cu o piesă litică.

Pentru corn, situația este total diferită, prin predominarea suporturilor în volum. În cazul debitajului transversal, tehnicile utilizate au fost percuția directă și *sciage*-ul. Pentru bipartiția singurei piese pe suport plat, s-a utilizat percuția. Tehnicile de fasonaj sunt identice cu ale celorlalte materii prime: *raclage* și abraziune. Perforațiile au fost realizate prin rotație bifacială.

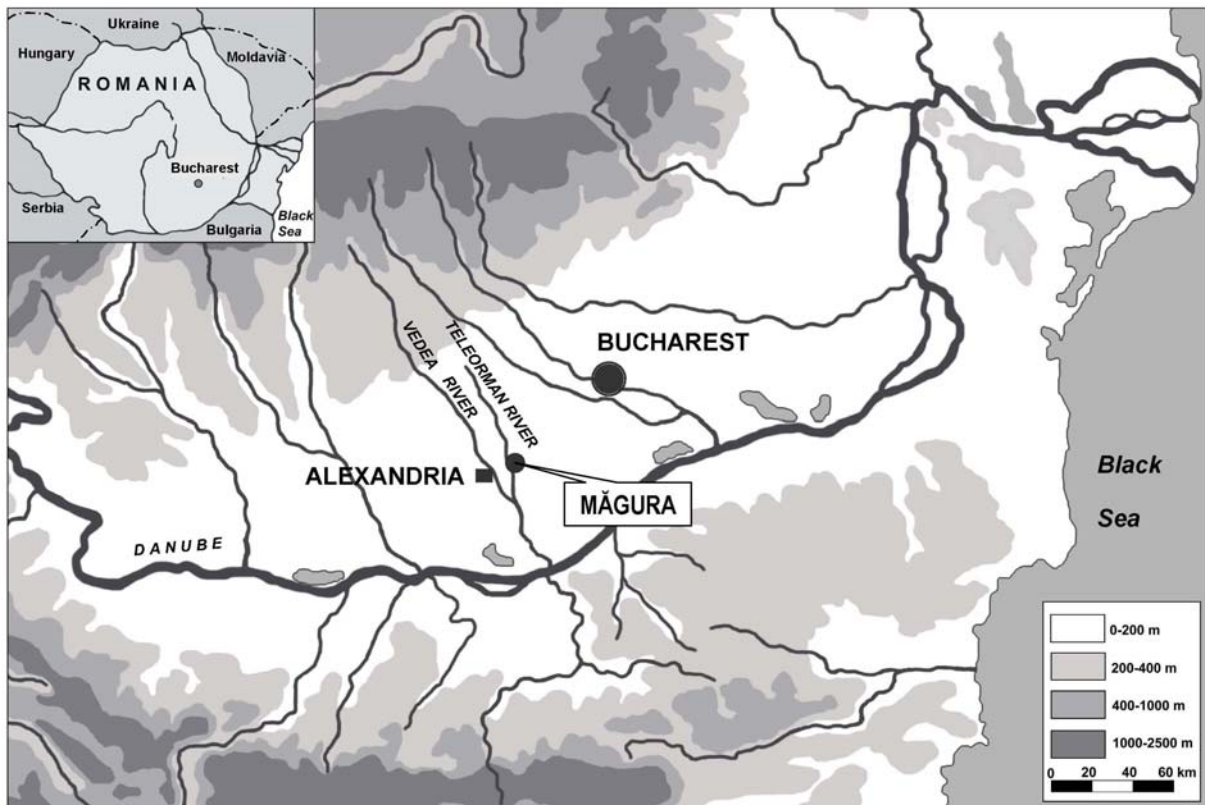
În final, trebuie subliniat faptul că lotul analizat în acest studiu este singurul de tip Dudești publicat până în prezent. Importanța sa devine evidentă în acest context deoarece duce la trasarea câtorva linii definitorii pentru economia specifică comunităților Dudești. În egală măsură, lipsa unor studii similare pentru alte așezări contemporane nu ne permite să separăm elementele specifice comunității de la Măgura 'Buduiasca' de cele generale, care să definească întreg orizontul Dudești.

Mulțumiri

Acest studiu a fost susținut de un grant al Autorității Naționale pentru Cercetare Științifică și Inovare, CNCS-UEFISCDI, proiect număr PN-II-RU-TE-2014-4-0519.

Bibliografie

- Andreescu, R.R. (2007) 'Valea Teleormanului. Considerații asupra plasticii antropomorfe', *Studii de Preistorie* 4: 53-65.
- Andreescu, R.R. și Mirea, P. (2008) 'Teleorman Valley. The beginning of Neolithic in Southern Romania', în S.A. Luca (ed.) *Proceedings of the International Colloquium: the Carpathian Basin and its role in the Neolithisation of the Balkan Peninsula - Acta Terrae Septemcastrensis VII*, pp. 57-76, Sibiu: University of Sibiu.
- Bălășescu, A. (2012) 'Exploatarea resurselor animale în cultura Dudești pe teritoriul României. Studiu de caz: Măgura-Buduiasca', *Studii de Preistorie* 9: 49-59.
- (2014) 'Arheozoologia neo-eneoliticului de pe valea Teleormanului', Cluj Napoca: Ed. Mega.
- Bălășescu, A. și Mărgărit, M. (2014) 'Domestic versus wild during the Neolithic in the Teleorman Valley/ Domestic versus sălbatic în neoliticul de pe valea Teleormanului', în M. Mărgărit, G. Le Dosseur and Averbouh A. (ed.), *An overview of the exploitation of hard animal materials during the Neolithic and Chalcolithic/ O privire asupra exploatării materiilor dure animale de-a lungul neoliticului și calcoliticului*, pp. 71-90, Târgoviște: Ed. Cetatea de Scaun.
- Bălășescu, A., Radu, V. și Moise, D. (2005) 'Omul și mediul animal între milenii VII-IV î.e.n. la Dunărea de Jos', Biblioteca Muzeului Național, Seria Cercetări Pluridisciplinare 11, Târgoviște: Ed. Cetatea de Scaun.
- Bolomey, Al. (1979) 'Gospodărirea animalelor în așezarea neolitică de la Fărcașu de Sus', *Studii și Cercetări de Istorie Veche și Arheologie* 30(1): 3-10.
- Evin, A., Girdland Flink, L., Bălășescu, A., Popovici, D., Andreescu, R., Bailey, D., Mirea, P., Lazăr, C., Boroneanț, A., Bonsall, C., Strand Vidarsdottir, U., Brehard, S., Tresset, A., Cucchi, T., Larson, G. și Dobney, K. (2015) 'Unravelling the complexity of domestication: a case study using morphometrics and ancient DNA analyses of archaeological pigs from Romania', *Philosophical Transaction of the Royal Society B* 370(1660): 1-7.
- Mărgărit, M., Bălășescu, A. și Mirea, P. (2014) 'Prelucrarea oaselor de Ovies Aries/Capra Hircus în nivelul Starčevo-Criș I din așezarea de la Măgura 'Buduiasca' ('Boldul lui Moș Ivănuș')', *Buletinul Muzeului Județean Teleorman. Seria Arheologie* 6: 7-18.
- Mirea, P. (2005a) 'Considerații asupra locuirii Starčevo-Criș din sud-vestul Munteniei', *In Honorem Silvia Marinescu-Bîlcu, Cultură și Civilizație la Dunărea de Jos XXII*: 37-52.
- (2005b) 'Considerații asupra locuirii Dudești din sud-vestul Munteniei', *Studii de Preistorie* 2: 75-92.
- Thissen, L. (2013) 'Middle Neolithic ceramics from TELEOR 003, Southern Romania', *Buletinul Muzeului Județean Teleorman. Seria Arheologie* 5: 25-123.
- Walker, A. și Bogaard, A. (2011) 'Preliminary archaeological results from Teleor 003/Măgura Buduiasca', în S. Mills și Mirea P. (ed.), *The Lower Danube in Prehistory: Landscape Changes and Human Environment Interactions - Proceedings of the International Conference, Alexandria 3-5 November 2010*, pp. 151-9, București: Ed. Renaissance.

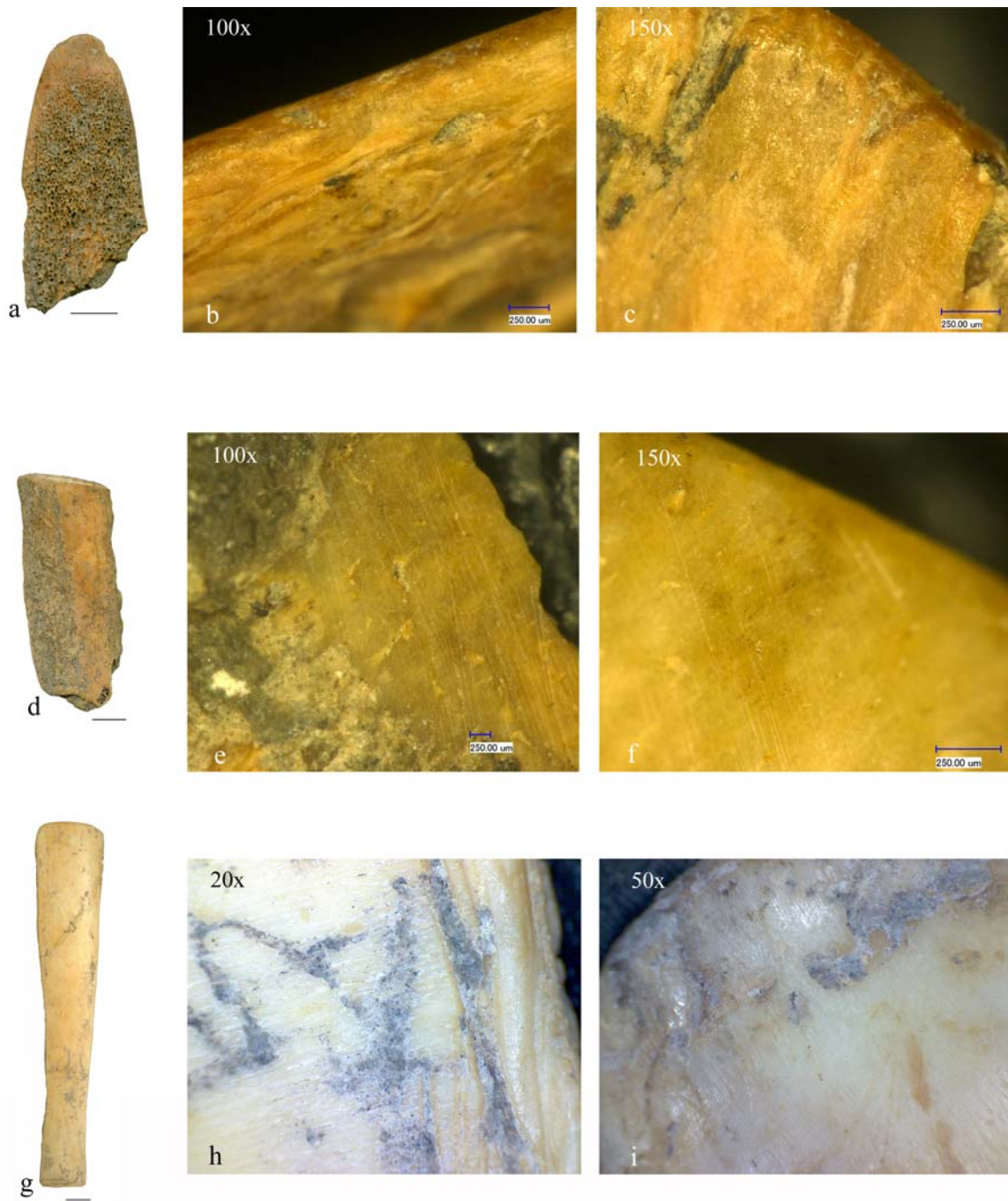
Planșa I. Amplasarea așezării de la Măgura 'Buduiasca'.
Location of Măgura 'Buduiasca' settlement.

Plansa II. Vârfuri confecționate pe os și detalii de natură tehnologică și funcțională.
Bone pointed tools showing technological and functional details.

Plansa III. Vârfuri confecționate pe os și detalii de natură tehnologică și funcțională.
Bone pointed tools showing technological and functional details.

Plansa IV. Spatulile confecționate pe suport plat și detalii de natură tehnologică și funcțională.
Spatulas made on flat blanks showing technological and functional details.

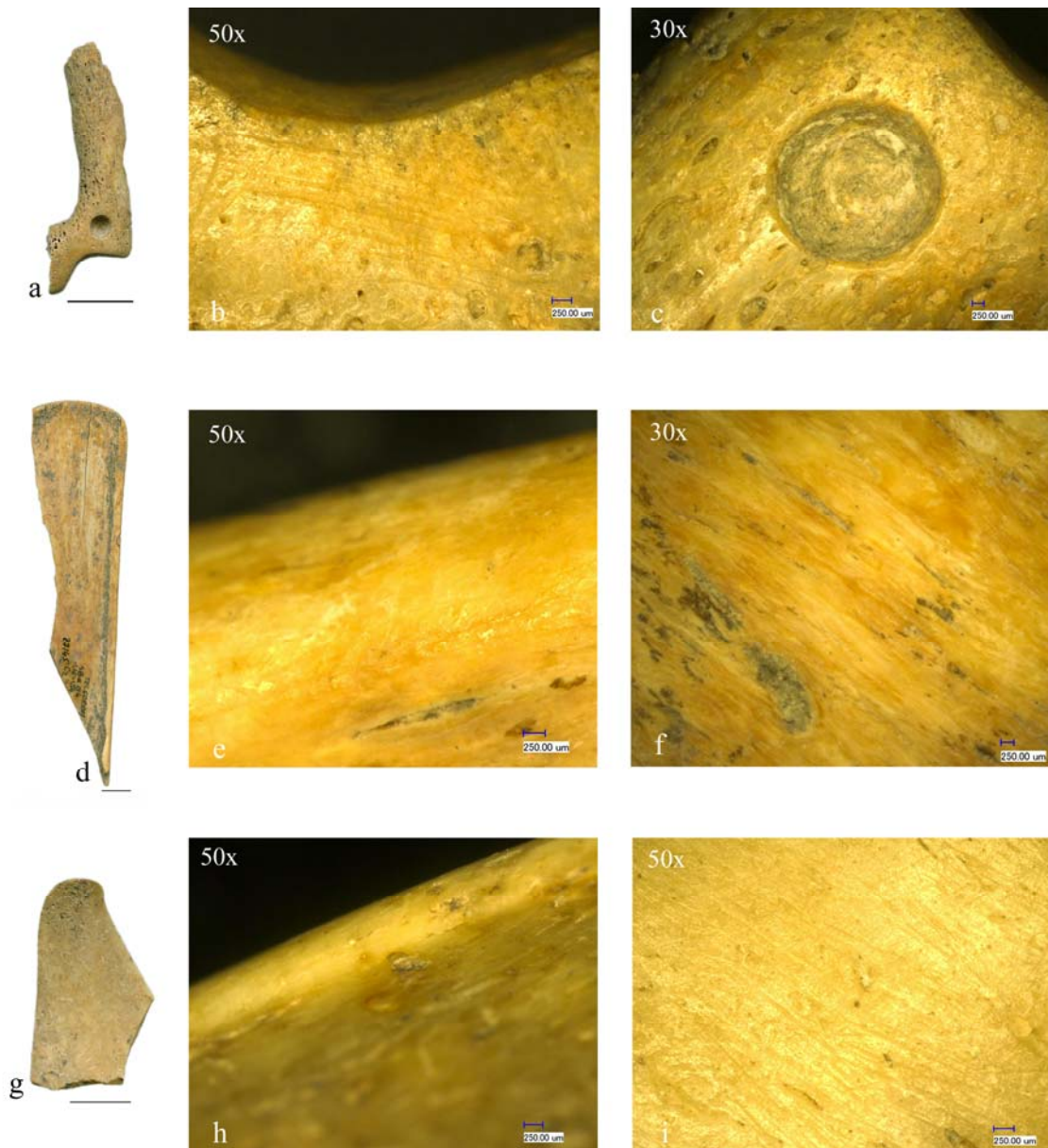

Plansa V. Spatule confecționate pe suport plat și în volum și detalii de natură tehnologică și funcțională.

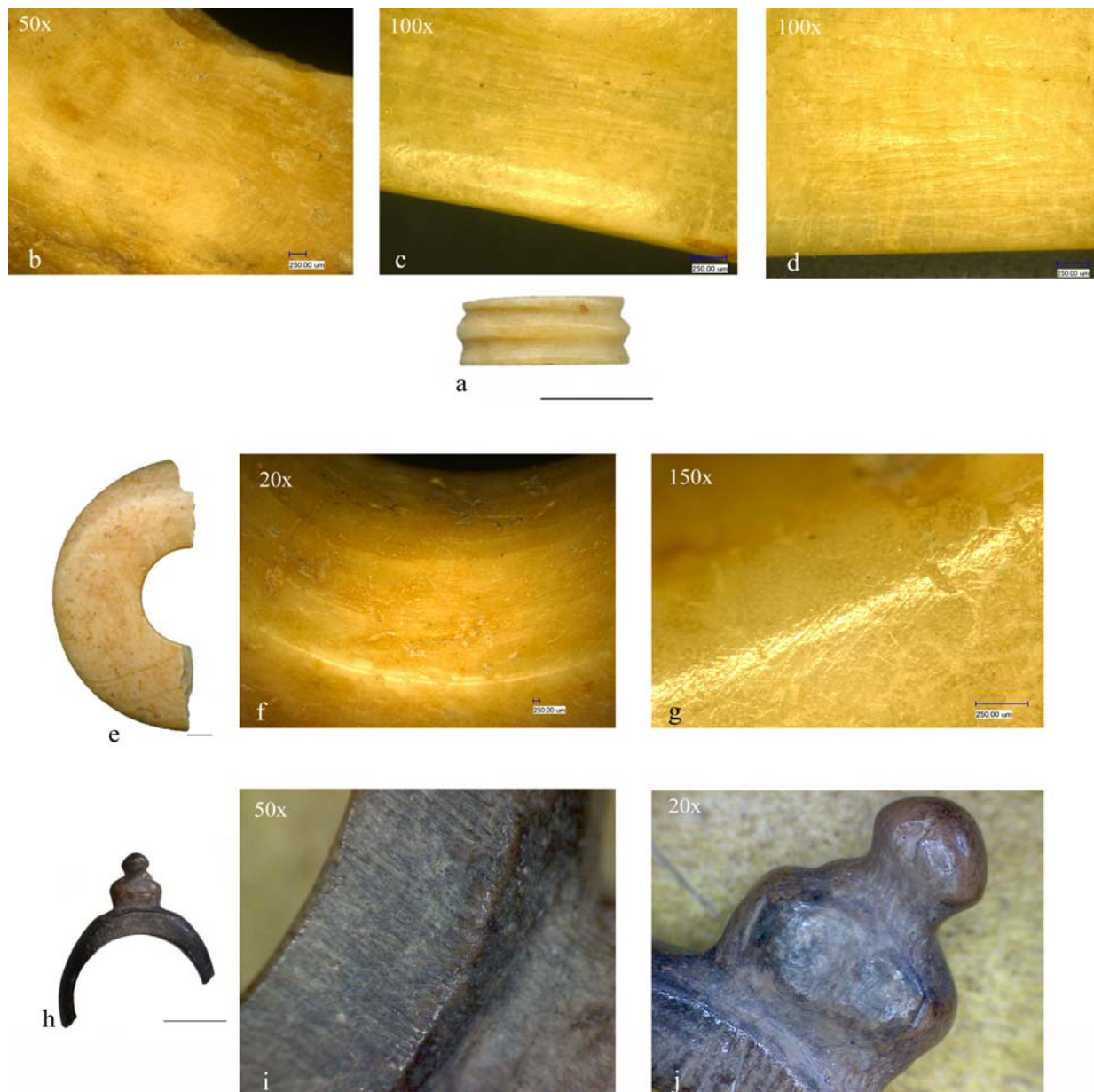
Spatulas made on flat and non-flat blanks showing technological and functional details.

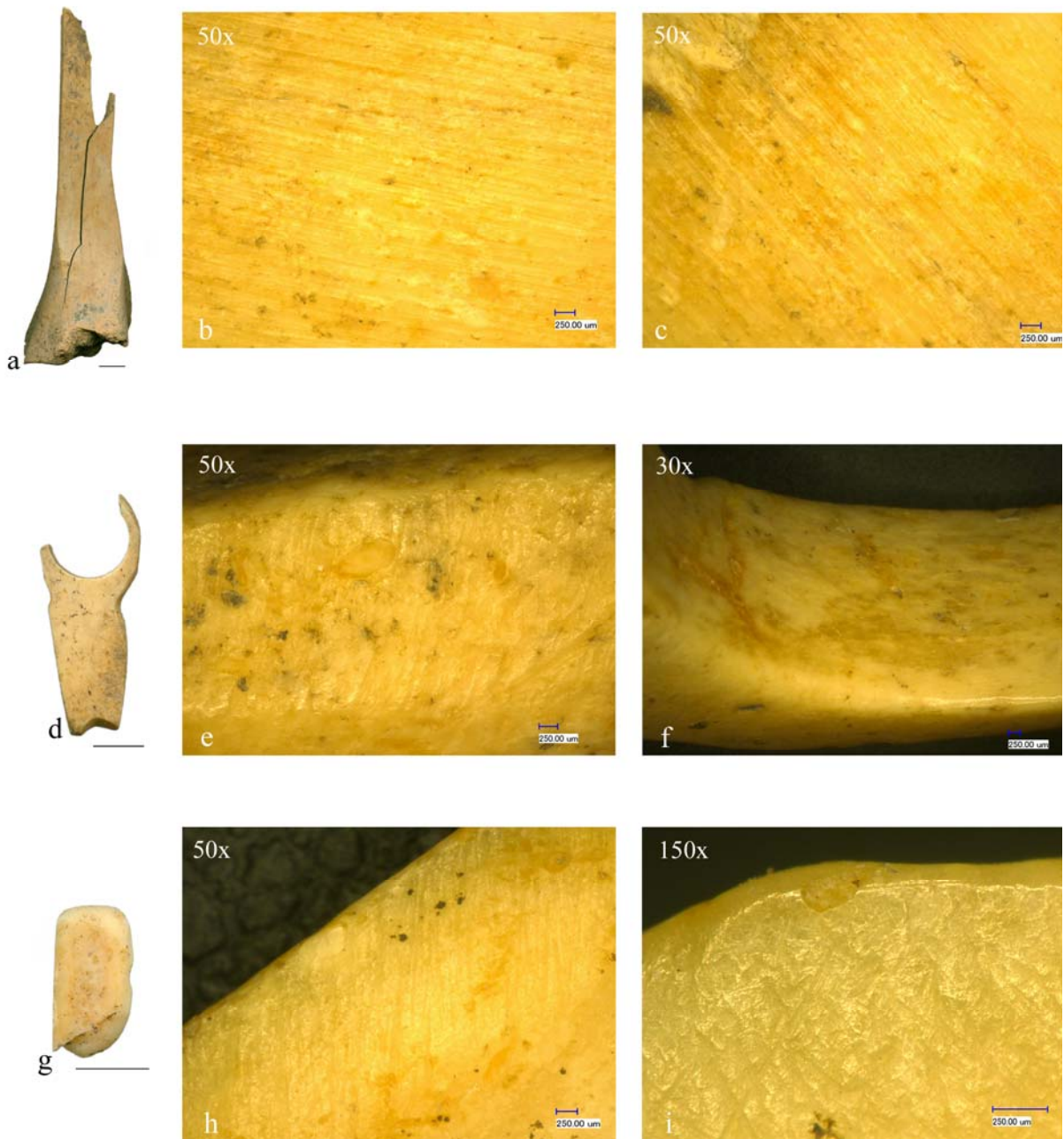
Plansa VI. Tipuri de linguri și detalii ale schemelor tehnologice.
Different types of spoons showing details of the technological schemes.

Plansa VII. Fragmente de linguri și detalii tehnologice.
Spoon fragments showing technological details.

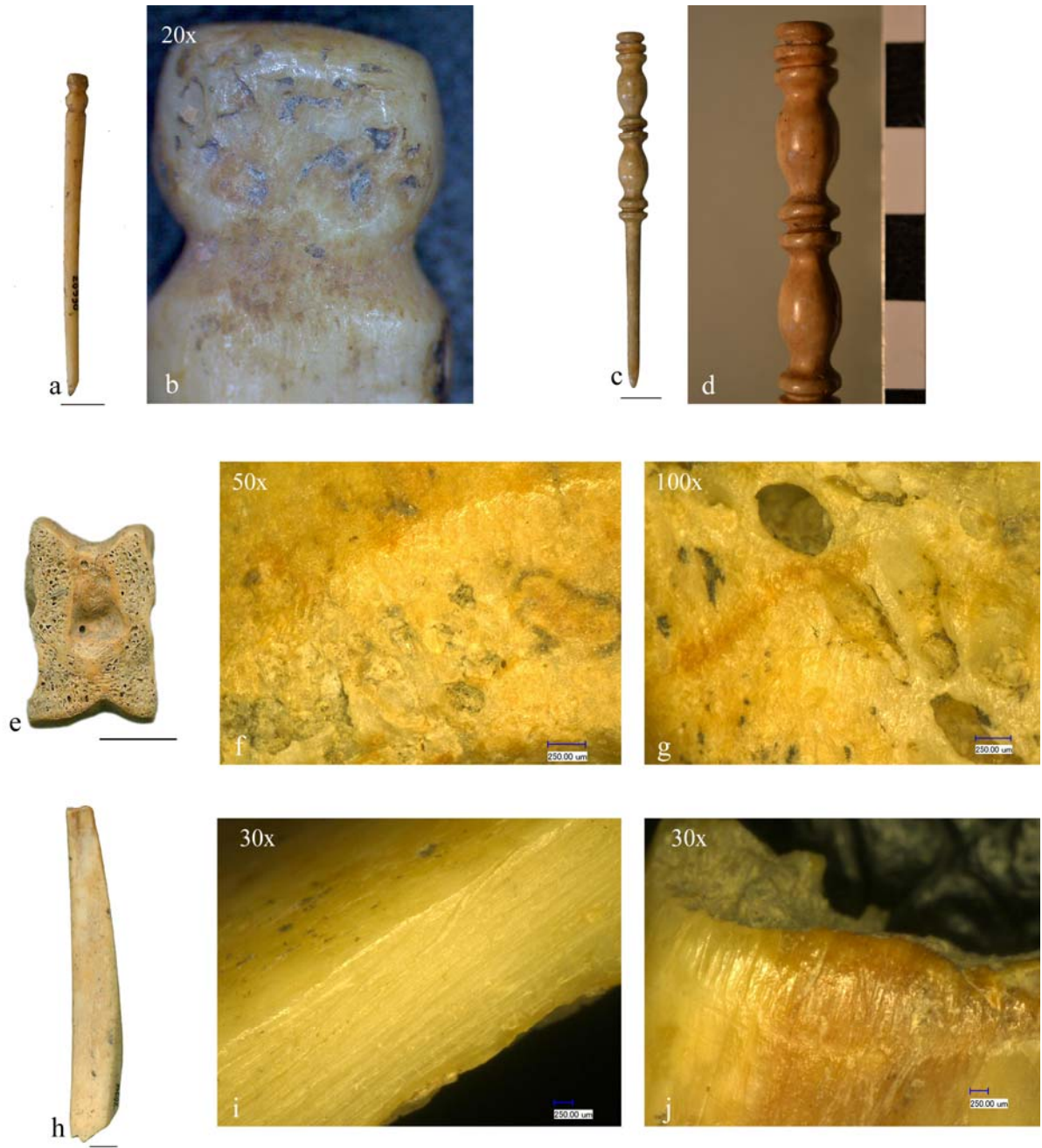
Planșa VIII. Inele confecționate pe suport în volum și plat și detalii tehnologice.
Rings made on flat and non-flat blanks showing technological details.

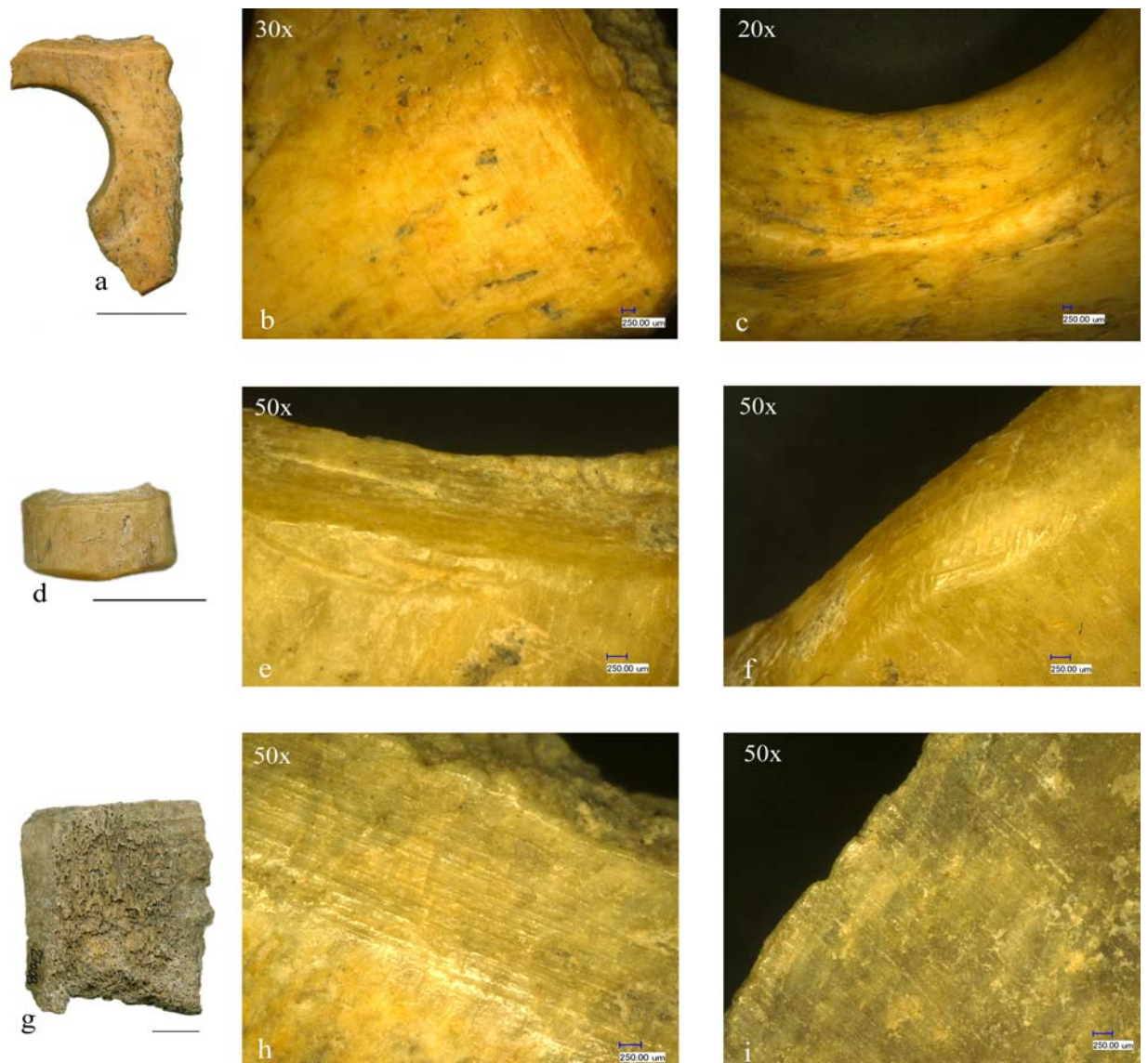
Plansa IX. Piese finite confecționate din os și detalii tehnologice.
Finished bone objects showing technological details.

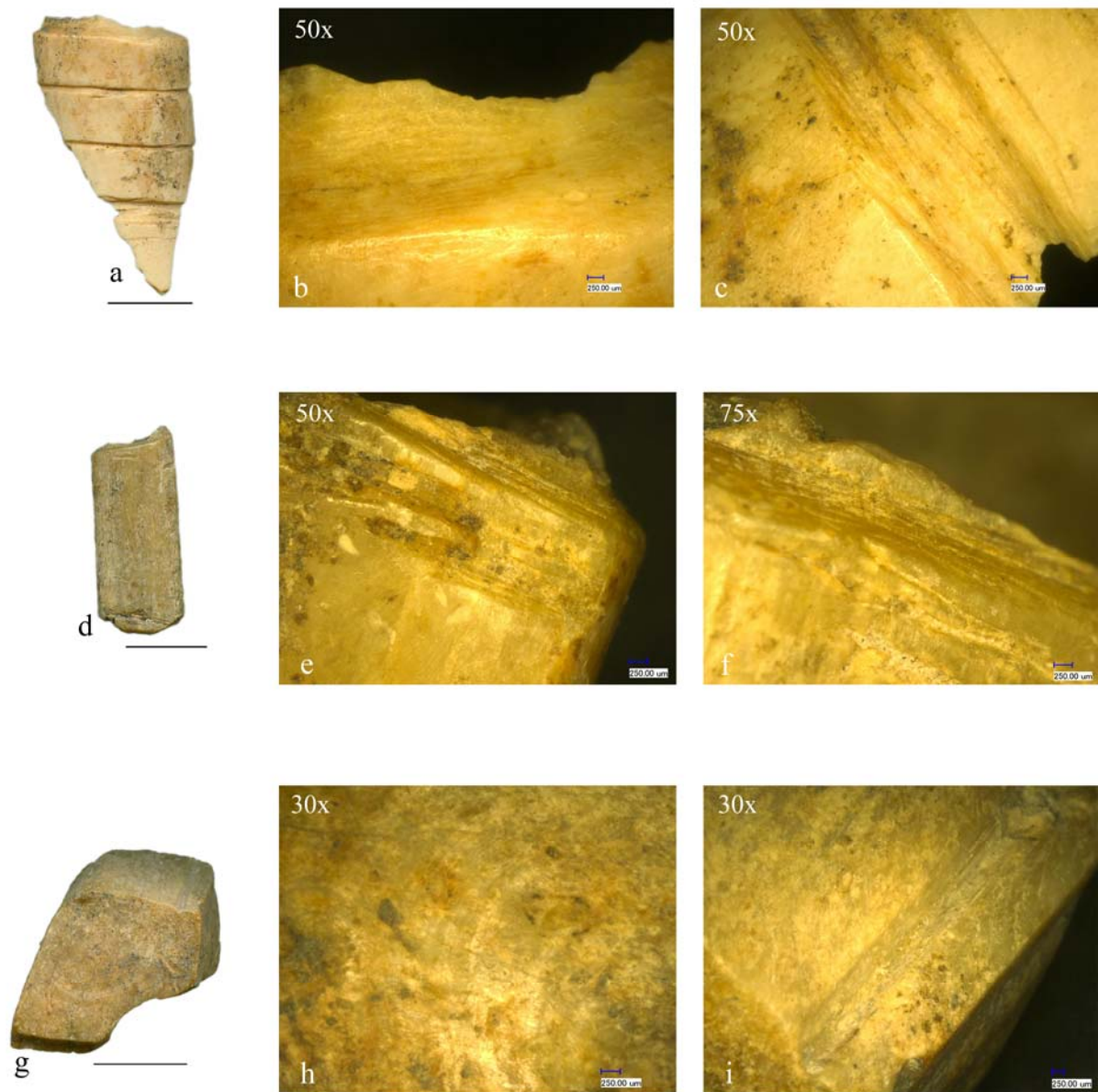
Plansa X. Piese finite confecționate din os și detalii tehnologice.
Finished bone objects showing technological details.

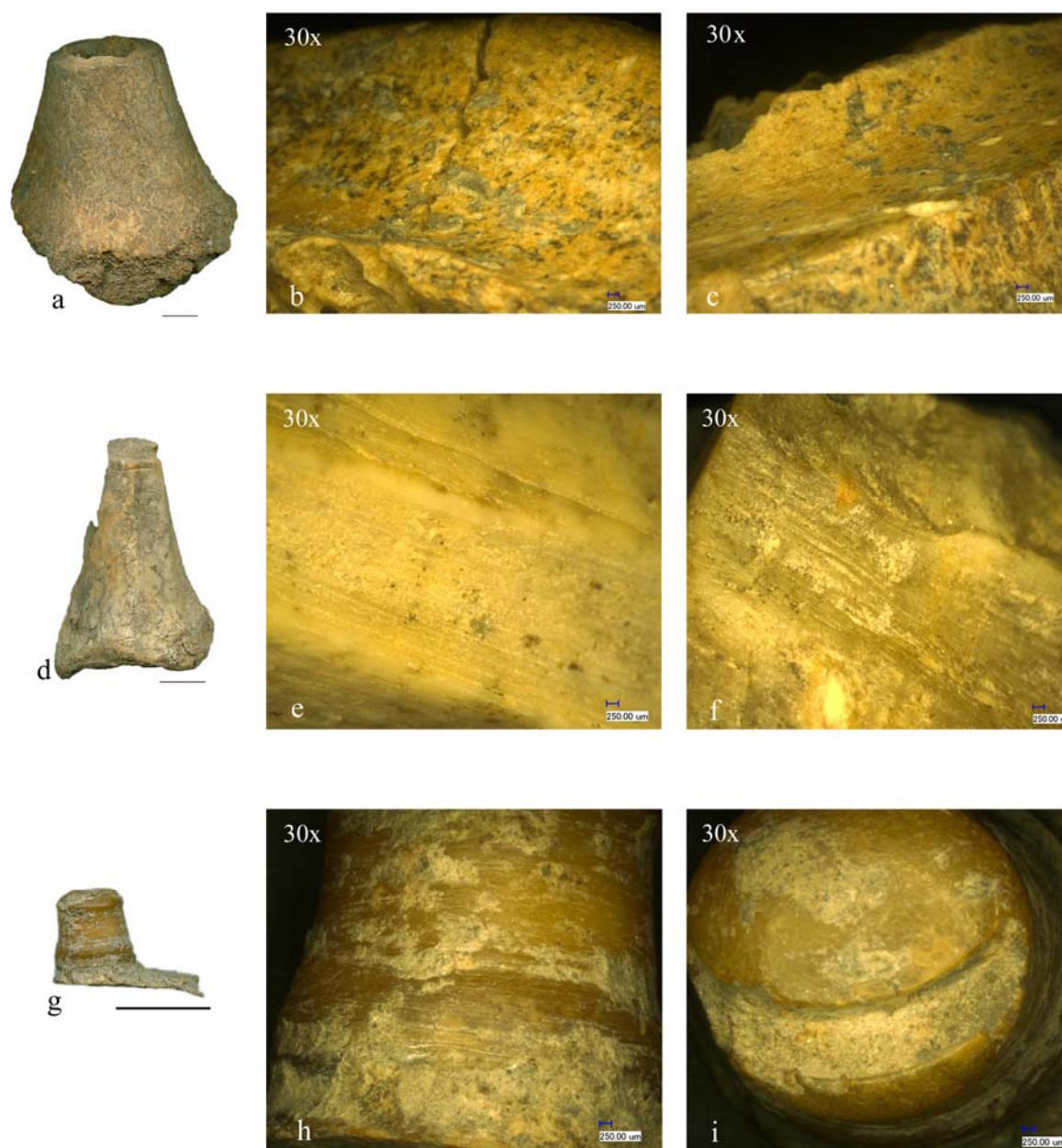
Plansa XI. Piese finite confecționate din os și detalii tehnologice.
Finished bone objects showing technological details.

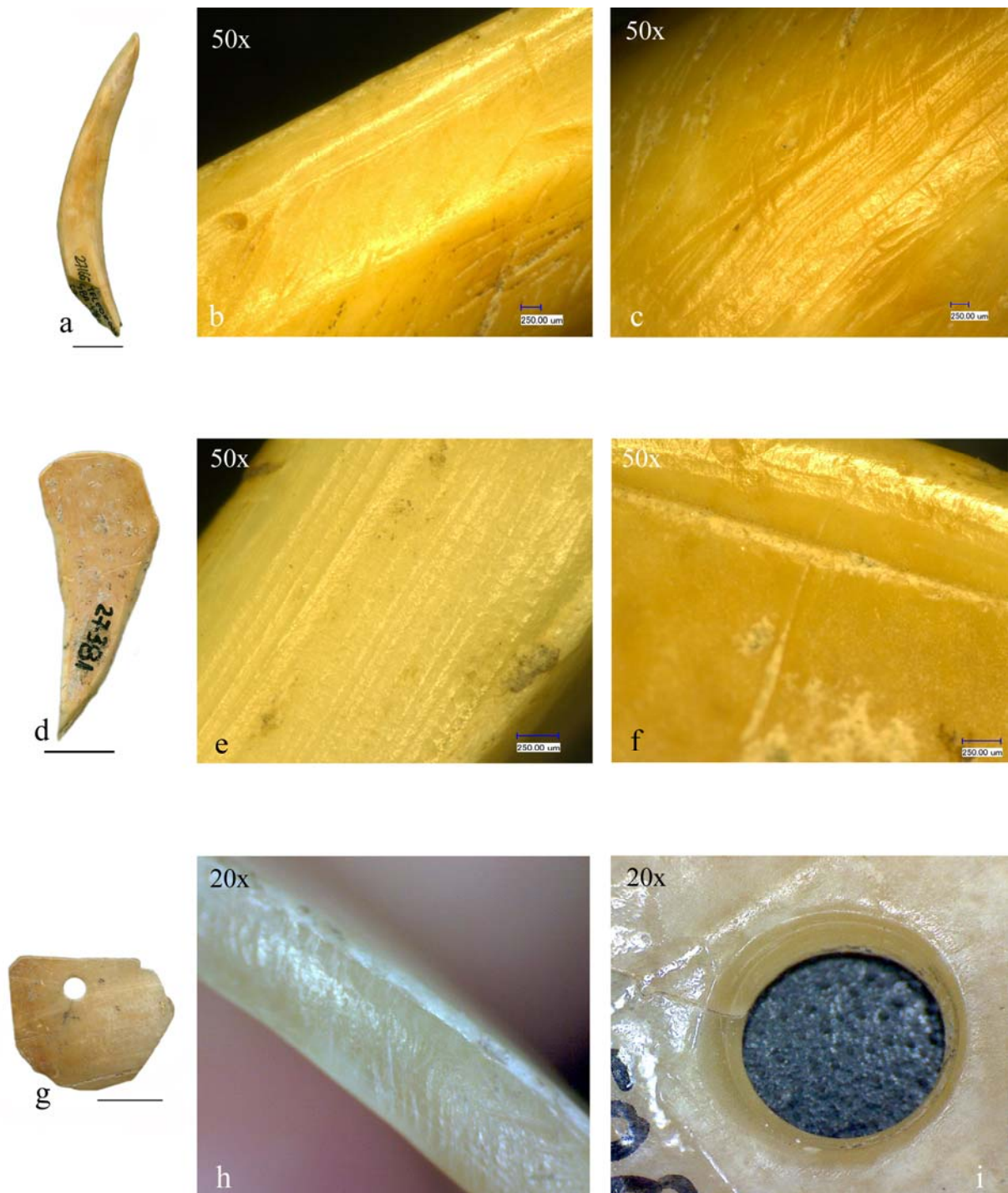
Plansa XII. Preforme confecționate din os și stigmatate tehnologic.
Bone preforms showing technological cut marks.

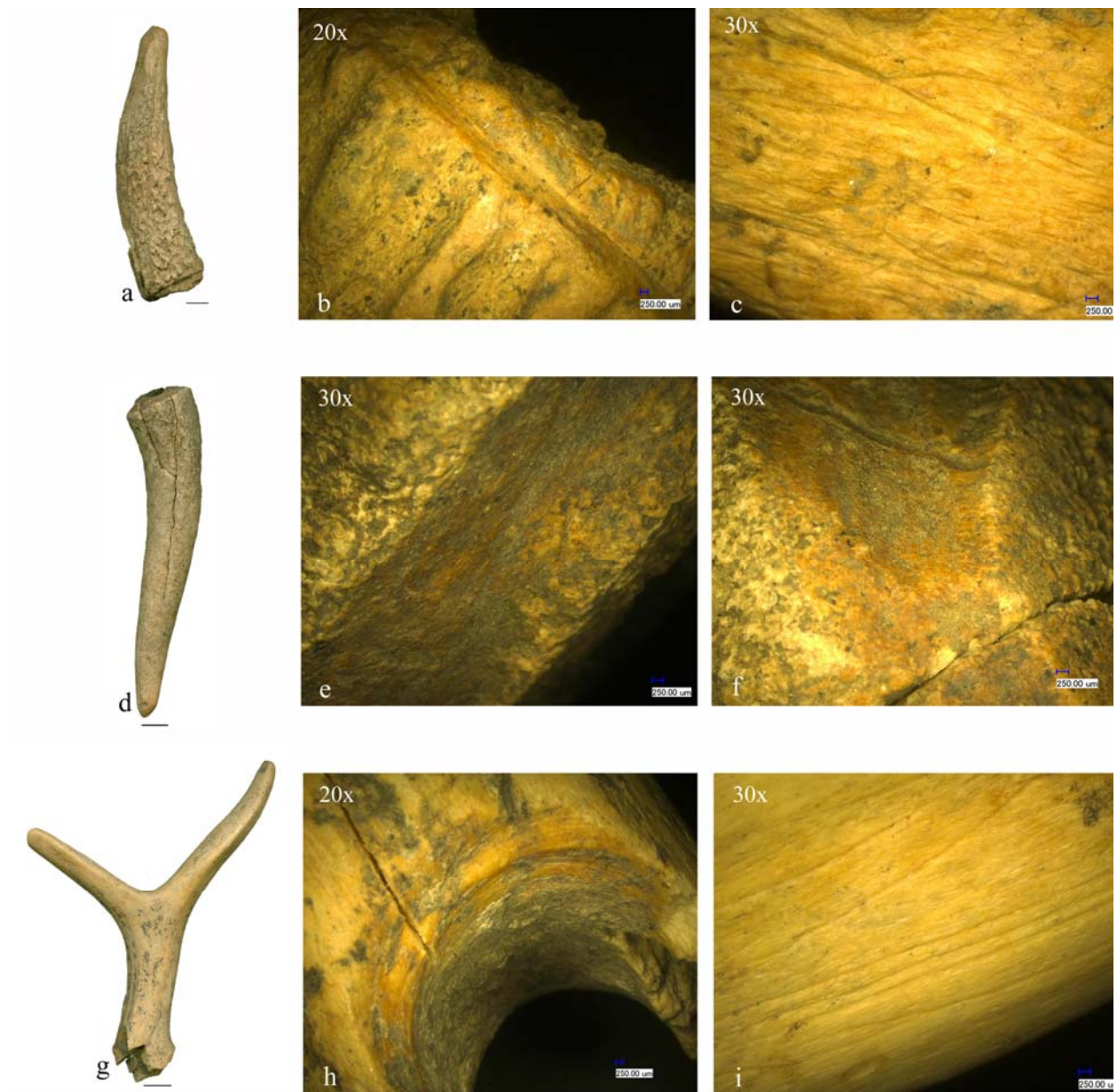
Plansa XIII. Suporturi și rest de debitaj, confecționate din os și detalii tehnologice.
Bone blanks and debitage showing technological details.

Plansa XIV. Resturi de debitaj și detalii tehnologice.
Debitage showing technological details.

Planșa XV. Piese finite confecționate din canin de *Sus* sp. și detalii tehnologice.
Finished *Sus* sp. tooth object showing technological details.

Plansa XVI. Piesă finită, preformă și suport confecționate pe corn de cervideu și detalii tehnologice.
Antler finished object, preform and blank showing technological details.